

13.**Rozwiązanie recesu sejm *anni* 1677 w interesie dóbr Ostrogskich uczynionego**

Konstytucja sejmowa z 1766 r.

Niegdy Jaśnie Wielmożny Książę Janusz Ostrogski Kasztelan Krakowski w roku 1609 otrzymawszy pozwolenie sejmowe na samych tylko sukcesorów swoich uczynienia ordynacji dóbr swoich dziedzicznych, gdy w teże ordynacji kilkokrotnie powtórzonej Kawalerów Maltańskich od zagranicznej władzy dependujących sukcesorami położył, a przeto nie zyskawszy aprobacji Rzeczypospolitej na takową dyspozycję, też dobra po zejściu jego prawem naturalnego spadku *per successores sanguinis* trzymane i rządzone, dla zaszłych takowych transakcji i recesu sejm *anni* 1677 dotąd nie rezolwowanych, przyczyną były znacznych sporów i niechęci między obywatelami Królestwa tego.

Przeto oddalając wszelkie okazje, któreby domową spokojność naruszać mogły, przy niniejszej rezolucji pomienionego recesu, tak dyspozycją Księcia Ostrogskiego Kasztelana Krakowskiego, co do spadku dóbr uczynioną, z prawem pozwolenia nie zgadzającą się, jako wszelkie inne bądź od Predecessorów naszych, bądź w którychkolwiek subseliach i od kogożkolwiek na ubliżenie prawa naturalnej sukcesji dobrom ziemskim służącego, *actus* i transakcje nastąpione uchylamy i znosimy.

A z mocy tegoż naturalnego prawa transakcje w Grodzie Sandomirskim w roku 1753 przez Księcia Janusza Sanguszke przeszłego Marszałka Nadwornego W. Księstwa Litewskiego, jako bezpotomnego sukcesora i dziedzice, na też dobra dla wszystkich bez ekscepcji uczynione, oraz wszelkie pośledniejsze dyspozycje, transakcje, zapisy, asekuracje, około dóbr przez recesa niektórych donatariuszów do niegoż powróconych zeznane i nastąpione, tudzież nabycia dóbr dziedzictwem od tychże juryskwezytorów, niemniej dożywocia, summy posesorów aktualnych przed rezygnacją dóbr przez niego podpisane, za ważne i nieporuszone mieć chcemy.

Ile zaś do chwalebnej ofiary przez tegoż niegdy J. W. Księcia

Janusza Ostrogskiego sześciuset żołnierzy przeciwko wojującej na ten czas Porcie Ottomańskiej dla Rzeczypospolitej uczynionej, ponieważ donatariuszowie Księcia Sanguszką czyniąc wieczny fundusz posiłku ku każdej Rzeczypospolitej potrzebie, sumę trzykroć sto tysięcy złotych Pol. na uformowanie kilkuset ludzi i sustentację ich corocznie z dóbr nabytych płacić deklarują; przeto tę deklarację wdzięcznie przyjmując, do rozdyspartymentowania tej sumy na wszystkie miasta i wieś, i punktualnej wyznaczenie płacy, Komisarzów Wielmożnego Antoniego Morskiego Kasztelana Lwowskiego, Urodzonych Michała Leszczyńskiego Podczaszego Sandormirskiego, Antoniego Dzierzbickiego Podczaszego Inowłodzkiego, Piotra Pruszyńskiego Podczaszego Kijowskiego, Józefa Markowskiego Cześnika Mielnickiego, Józefa Przybyszewskiego Pisarza Ziemska. Krzemienieckiego, Józefa Sobolewskiego Pisarza Ziemskiego Włodzimierskiego, Józefa Wilnera Stolnika Inflanckiego naznaczamy. Którzy to Komisarze, byle ich czterech było, na dzień pierwszy miesiąca Maja w roku następującym 1767mym nie uchybiając terminu, za poprzedzającymi od siebie wydanymi innotescencjami, do dóbr Dubna zjechawszy z inwentarzów, które pod przysięgą ich rzetelności dziedzice lub ich dyspozytorowie wiary godni, *sub confiscatione bonorum proportiore*, sumę trzykroć sto tysięcy złotych Polskich do rocznego wypłacenia, na miasta i wieś rozłożywszy, wyznaczają, a corocznie dwoma ratami zaczynając pierwszą *a die prima Septembris anni 1767* sto pięćdziesiąt tysięcy wynoszącą, taryfą opiszą do Grodów poblizszych pieniądze za kwitami składać naznaczają, akt swój dwoma egzemplarzami do Grodów Żytomirskiego i Łuckiego podadzą.

A My Król do uformowania proporcjonalnego takowej sumy korpusu zdatną osobę Stanu szlacheckiego, patentem naszym wyznaczymy, która do władzy Komisji Wojskowej należeć, i wszystkich expens przed tą rachunek czynić powinna będzie.

Prawa od tegoż Księcia Sanguszką bywszego Marszałka Urodzonemu Franciszkowi Czackiemu Strażnikowi Wielkiemu Koron., tak co do dożywocia, jako też do sum wniesionych służące i nadane, umacniamy. Prawa zaś i sumy Urodzonych Stępkowskich Kasztelanów Zarnowskich małżonków na dobrach w kluczu Czudnowskim

miane i rozciągające się, jako i Urodzonego Piaskowskiego Podkomorzego Krzemienieckiego na dobrach w kluczu Szulzińskim leżących z sumami wniesionymi, w zupełnej mocy zachowane mieć chcemy, niemniej Urodzonego Kazimierza Brodowskiego przy prawie i dożywociu wsi Ohjowce, a Gabriela Brodowskiego przy wsi Poławiniki, tudzież Urodzonego Stanisława Zakrzewskiego prawa i sumy na wsi Niemierzyńcach, jako też Urodzonego Jana Brodowskiego przy wsi Kłobucku w kluczu Czudnowskim, Ur. Franciszka Burzyńskiego przy prawach na wsi Zielińce zwanej, Ur. Cieszkowskiego Podkomorzego Nowogrodzkiego na wsi Chlewkach, i Stanisława Cieszkowskiego Chorążego Włodzimirskiego na wsi Mytyńskach, simy i dożywocia zachowujemy. Jako i Urodzonych Omicińskiego, Leśniowskiego, Brodowskiego i Maszkowskiego Rotmistrzów, przy ichże prawach i dożywociach zachowujemy, *etiam post transactiones Sandomirienses subsecutas* uczynionych.

Lubo zaś zmarły Wielmożny Ignacy Sapieha Wojewoda Mściśławski od donacji na klucz Bazaliski i Krasilkowski tudzież na inne dobra sobie służących manifestem w Grodzie Krzemienieckim dnia dwunastego *Decembris* w r. 1755 zaniesionym odstąpił, że jednak sukcesorowie jego teraz dowodzą rewersem od Księcia Sanguszka danym dziedzictwo dóbr pomienionych, pomimo wyżej wyrażony manifest, dla siebie upewnione, a do tego sukcesorowie Wielmożnego Wojewody Mściśławskiego, dług Urodzonych Piaskowskiego Podkomorzego Krzemienieckiego, Józefa Steckiego Sędziego Ziemskiego Łuckiego, przez Księcia Sanguszka na też dobra zaciągnięte powinny zaspokoili; przeto manifest pomieniony kasując, że ważności donacji Wielmożnemu Wdzie Mściśławskiego służących nigdy nie ubliżał, upewniamy, i dobra wyż wzmiankowane od wszelakich praw dożywotnich i długów przez Księcia prawodawcę *post amissam haereditatem* danych i zaciągniętych, oprócz wyż wyrażonego długu, mocą prawa terazniejszego utwierdzonego, przyznanego, i już uspokojonego uwalniając, dziedzictwu wiecznemu sukcesorów Wielmożnego Wojewody Mściśławskiego, jako to: z głowy Jana Sapiehy w opiece Ur. Elżbiety z Branickich Sapieżyny matki i dożywotniej pani będącego, Józefa Pułkownika, Ksawerego Kajetana Sapiehów, Wojewo-

dziców Mściślawskich braci między sobą rodzonych, *non atentis ad vitalitatibus* tymże trzem braci *servientibus*, co do eksdywizji *exnunc* równej między temiż sukcesorami wszystkimi podległe uznawamy.

Tudzież Tereszek i Malinek na osobę Urodzonego Grocholskiego Sędziego Ziemskiego Braclawskiego grodownie rezygnowanych, przy dziedzictwie zupełnym zostawujemy. Urodzonego Józefa Urbanowskiego Skarbnika Wołyńskiego przy sumach i prawach w kluczu Stepańskim zachowujemy. Prawa i sumy Urodzonemu Józefowi Radzickiemu Cześn. Zakroczymskiemu na dobra Niemowicze i Czydle służące utwierdzamy. Tudzież Urodzonego Antoniego Dzierżbickiego Podczaszego Inowłodzkiego, jako też i Jana i Marianny z Sokołowskich Piaskowskich Podczaszych Wołyńskich w kluczu Stepańskim posesorów prawa na wsiach i sumy umacniamy wszystkie.

Donacją oraz Wielmożnemu Salezemu Potockiemu Wojewodzie Kijowskiemu na dobra klucz Luntowiz nazwany (*salvis juribus* tak co do dożywocia jako i sum Urodzonemu Czackiemu *suprascriptis*) mimo reces utwierdzamy. Rozgraniczenie między dobrami Zasławskimi i Ostrogskimi od dóbr klucza Szulzińskiego, Bazaliskiego, i innych z posypaniem kopców przez Urzędy Podkomorskie Bełzki i Braclawski z zachowaniem prawa w r. 1762 nastąpione wiecznemi czasy aprobujemy.

Ta zaś konstytucja, że bynajmniej *praejudiciare* nie powinna *juribus successorum* od Beaty i Anny Katarzyny Kościeleckich *procedentium, lege praesenti* warujemy, i onym *viam agendi in foro competenti* ostrzegamy.